

Pamąstymai iš Dubysos slėnio, kuriame sutelpa visa Lietuva

„Norint sunaikinti tautą, reikia pri-versti ją užmiršti savo istoriją, iđiegti menkavertiskumo kompleksą. Todél okupantai, kasjie bebūtų, siekia sutraukyti tautos saitus su jos praeitimi“, – vienoje konferencijoje yra sakęs profesorius Bronislovas Genzelis. O istorinės žinios apie tautos, valstybės praeitį, atvirkšciai, – formuoja istorinę sąmonę, stiprina prisirišimo prie valstybės ir pilietiškumo jausmus. Jaučiantieji dar nelabai tolimos – mūsų tévų ir senelių gyvenimuose telpančios – istorijos spragas, turėtų kasmet pirmą rugpjūčio šeštadienį atvykti į Ariogalą, į Dubysos slėnį, kur tarsi į Laisvés atlaidus – į Lietuvos tremtinį, politinių kalinių ir Laisvés kovų dalyvių sąskrydį „Su Lietuva širdy“ – iš visos Lietuvos suvažiuoja buvę politiniai kaliniai, tremtiniai, jų šeimos nariai ir tie, kam istorija nėra tik archyvuose dulcantys foliantai. Šiemet rugpjūčio 6-ąją čia vėl buvo susirinkę buvę tremtiniai, laisvés kovų dalyviai bei liudininkai, – jau 26-ą kartą, kad pagerbtų į amžinybę iškeliausius likimo draugus, prisi-mintų juos bendroje šv. Mišių aukoje, kad pasidžiaugtų vieni kitais, dar tebeskaičiuojančiais savo visko mačiusias dienas ir metus.

Tokie renginiai paprastai turi savo scenarijų, – karkasą, – kuris iš esmės kinta tik tiek, kiek keičiasi pagrindiniai dalyviai ir vedėjai. Ryškiausiai to karkaso taškai – oficialioji dalis (pagarbos ženklių: uždegtas aukuras – jų uždegtė LPKTS garbės pirminkinas Povilas Jakučionis; trys salvės už Lietuvos politinius kalinius ir partizanus, už visus Lietuvos tremtinius ir laisvés kovotojus, už tévynę Lietuvą), šv. Mišios (pa-

dékos ženklas) ir „laisvoji“ dalis (kalbos, vaišės, dainos, šokiai, fotografavimai...). Kiekvieno valia rinktis akcentus, bet visumą vienijančios mintys, duodančios pagrindinį ar kelis svarbius akcentus visam renginiui, pa-prastai pasakomos iš sakyklos ir iš tribūnūs. Ši kartą jos nuostabiai padildė viena kitą – sakykla ir tribūna.

Skaitinj apie Kristaus Atsimainymą ant Taboro kalno ir Jį lydėjusių mokinį žmogiškai suprantamą troškimą statytis ten palapines susiedamas su mūsų dienomis, šv. Mišias aukoje Jo Ekscelencija Kauno arkivyskupas metropolitas Lioginas Virbalas SJ pabrēzė, kad nors ir labai norėtusi, niekada nebus taip, kad savo palapines galėtume statytis ten, kur patiko, kur vaizdas gražus, kur galbūt ramu, sotu, saugu. Garbė be kančios neįmanoma. Tai paliudija Kristaus Išaukštinimo istorija, tai paliudija ir mūsų tautos istorija. Pasak arkivyskupo, beveik visi mūsų tautos pakilimo tarpsniai buvo lydimi ir didelės kančios, pasiaukojimo, aukų. Ir tai įpareigoja. Ne statydintis palapines kažkur, bet kurti savo šlovę čia, savo žemėje, savo Tévynėje.

Tarsi pratęsdamas Jo Ekscelencijos mintį, pirmasis Lietuvos atkurtos valstybės vadovas, profesorius Vytautas Landsbergis irgi akcentavo dvi sąvokas: trémimą ir išsitrémimą. Pasak jo, jei tremtys mums reiškia ir pasipriehinimo kovas, ir mūsų tautos pergalę, tai dabartinis išsitrémimas – naujas istorijos reiškinys, kuris mus paliečia labai skaudžiai. Tai vyksta, kai daugybė žmonių, kurie galėtų čia gyventi ir dirbti, nevaromi patys išvažiuoja. Žinoma, tam yra priežasčių. Yra socia-

linės ir ekonominės priežastys. Jas taip pat reikia tirti, bet jau galime suprasti, kad ne maži atlyginimai, o engimas yra pati baisiausia piktaizdė. Kai žmogus yra engiamas, patiria neteisybę, o joje slypi ir patyčia – o ką tu gali padaryti?..“

Šių ir kitų mūsų piktaizdžių neišgydytos jokie imigrantai, kaip mūsų emigrantai negydo svetimų kraštų piktaizdžių. Kristaus Atsimainymas įvyko ne kažkur slėnyje, o ant kalno, kur Jis užkopė norėdamas pasimelsti vienumoje. Palapines statydintis juk panoro tie, kurie, Kristui meldžiantis, sugebėjo užsnūsti. Dar jiems nebaigus išsakyti savo noro, dangų užtemdė debesys ir jie išsigando: „Petras ir jo draugai buvo apimti miego. Išbudę pamatė jo spindejimą ir stovinčius šalia jo du vyrus. Šieems tolstant, Petras kreipėsi į Jėzų: „Mokytojau, kaip gera mums čia! Pa-

darykime tris palapines: vieną tau, kitą Mozei ir trečią Elijui“. Jis nesižinojo, ką kalbas. Jam tai besakant, užėjo debesis ir uždengė juos. Jiems panyrant į debesį, mokiniai nusigando.“ (Lk 9, 32–34) Pažystamas jausmas susidūrus su grėsme toli nuo namų. Juolab kai esi toli nuo tévynės. Ir koks iškalbingas, kviečiantis įsiklausyti sutapimas: skaitinj apie šlovę ir kančią, snūduriavimą, saugumo troškimą ir čia pat apėmusi išgąstę minint visas baimes ir žmogaus galimybų ribas pranokstančio vieno skaudžiausiu mūsų istorijos tarpsnio atminimą. Tąsyk tremtiniai gržo į namus nenamus – juose šeimininkavo okupantai. Bet ir tokiomis sąlygomis savo namus, okupuotą tévynę jie paverčė Atsimainymo kalnu. Mums belieka tik neužsnūsti ir nesusipainioti renkančios vietą palapinei.

Laima ARNATKEVIČIŪTĖ

Gyvenimo keliu

da nepildomu pažadu. Gerai pasvarsykime, kam patikésime savo valstybés, savo vaikų ateitį.

Neišklyskime iš mūsų žmonių pasirinkto kelio į tiesą ir teisingumą. Tiktuoju eidiams jausime gimtosios žemės šilumą, savo tévų ir protévių, labai mylėjusių ir perdavusių mums, savo vaikams, tos meilės kibirkštį su nuoroda: „Neišduokite mūsų meilės šiai žemei, neparduokite už jokius pinigus. Ji laisstyta jūsų tévų prakaitu ir krauju. Joje protévių įmintos pėdos ir kryžiai nužymėtos pakelės, kuriomis einate, kuriomis eis jūsų vaikai“.

Nepamirškime, kad kiekvieno mūsų kelias prasideda gimtinėje, ir prašykime Aukščiausiojo, kad ir baigtuši gimtoje žemėje. Koks jis buvo: ar vaisingas, ar atidavėme savo kraštui pagarbą, meilę ir jėgas, kurių jis vertas, ar neišdavėme pagarbos nusipelniusių, savo gyvybę ati-

davusių už laisvę ir Tévynę, už mus ir šią dieną. Čia mūsų gyvenimo pareiga ir užduotis.

Dievas davę žmogui laisvą valią – rinktis savo kelią. Turime nuorodą – Dešimt Dievo įsakymų – tik sugebėkime jų laikytis ir būsime verti žmogaus ir lietuvių vardo, kurio neišves iš tiesos ir garbės kelio viliojantis melas ir gundanti nauda. Daug, o daug mus supančių žmonių neatlaikė viliojančių pagundų, pasirinko tiesos išdavimo kelią už tariamą garbę, aukštąs pareigas, suteptas kyšiai ir parsidavėlio vardu. Tad kokiu keliu eiti: akmenuotu, bet garbingu, ar apgaulėmis išlygintu? Toks klausimas turbūt įžeidžia sąžinę turintį žmogų.

Kelias įvairialypis. Juo išėjome ir grįzome, nors išvežė juo nebegrižti, atėmė namus ir Tévynę. Tik atminties nepajėgė ištinti, ir liko skriaudė už svetimai žemei atiduotą jaunystę,

Turime savą gyvenimo kelią. Eina-me juo ne užsimerkę, bet apsidairyda-mi, kur statome kojų, kad tikslą pasiek-tume neįklimpę į degutą, neįssitepę nei drabužių, nei sažinės. Neseikime pavyz-džiu tū, kurie pasiruošę pigiai parduo-ti savo žmogiškąjų vertę, kad tik turė-tų naudos. Kiek nusikaltimų, kiek skausmo sukelia tokis nepasotinamas savo gerovės ir naudos troškimas, nu-sispjaunant į pasitikėjimą žmogumi ir žmoniškumui.

Ką daryti, kad savo kelyje nesutik-tume tokios asmenybės ir nekentėtu-me dėl savo neapdairumo? Tamsa ne-kenčia šviesos, tad ir tempkime iš še-sėlio visus savanaudžius, kurie nenori matyti savo kraštą ir gražų, ir gerbia-mą. Sakoma, žuvis pūva nuo galvos. Tai pasirūpinkime, kad mūsų valstybės gal-vos būtų sveikos ir stiprios. Atsakingai pasirinkime kandidatus sažinės ved-a-mi, o ne pakerēti gražių kalbų ir nieka-

prarastą sveikatą ir mylimus artimuo-sius. Kai kas sako: kas buvo – pražu-vo. Taip ir užgeso bandymai reikalau-ti atlyginti, tegul ne kentėjusiems, o nors Tévynai už tautiečių darbą verg-valdžio šalyje.

Ęjome per purų Sibiro sniegą. Kad nesustingtume, kad perbristume visas mums skirtas kančias, kad išsaugotume savą, lietuvišką šilumą, tirpdančią svetimos šalies šaltį ir apsaugotume sa-vo vaikus – mūsų ateitį. Lageriuose ir trempyje mes likome lietuvių, trupi-nėliais gintaro šalies. Gintarėlio, su-zibusio mūsų širdyse nepajėgė užge-sinti svetimų dievų pýktis dėl mūsų iš-tikimybės savo Tévynai, savo tautai ir savo kankiniams. Nepajėgs ir Tévyn-eje piktosios jėgos įveikti kančią ir Tévynės ilgesio užgrūdintų širdžių. Jos ras kelią į šviesų gyvenimą, kaip rado kelią namo.

Algirdas BLAŽYS

Europa – žudosi, o Lietuva – nyksta

Ir tai ne pramanas, o seniai žinoma realybė. Nepaisant to, Vokietijos kancelė Angela Merkel ir Prancūzijos prezidentas F. Holandas bei šiu šalių vyriniausybės tėsiai jų šalims pražūtingą imigrantų iš musulmoniškų šalių politiką, tarsi nematydami, kad imigrantai nesiintegruoja į Europos kultūrą ir gyvenimą. Jie gyvena savo uždarose bendruomenėse ir nepriapžsta jokio multikultūralizmo ar tolerancijos juos svetingai priėmusiai visuomenei. Atvirai kalbant, naujiesiems šeimininkams atsilygina vis dažnesnais ir žiauresnais teroro aktais. 2015–2016 metais Vokietija ir Austrija išsileido apie 1,5 milijono emigrantų, o Prancūzija apie vieną milijoną.

Vidurio Europos valstybių vadovai ir piliečiai yra ryžtingiai nusiteikę prieš masinių migrantų antplūdį į jų šalis. Pirmiausia tai vadinamos Vyšegradų šalys: Čekija, Lenkija, Vengrija, Slovakija bei Slovénija ir Makedonija. Dėl besaikio svetingumo ir tolerancijos „nudegusi“ Austrija traukiasi Vengrijos pusėn. Švedija, Danija, Suomija apribojo imigrantų atvykimą.

Baltijos šalys, Rumunija ir Bulgarija nuosaikiai bandogintis nuojoms priimtamo imigrantų kvotų didinimo. Tik viena Didžioji Britanija ryžtingai nukrito bambagyslę su Europos Sajungą, per kurią į šalį veržesi migrantai.

Europos „multikultūralizmo“ politika sužlugo. Padėtis dėl migrantų iš esmės tapo nekontroliuojama. Europos Sajungos sienos prastai saugomos. Bandė ir NATO padėti, bet rezultatas menkas. Tik Turkių už labai didelius pini-

gus sumažino migrantų plūdimą perjos sienas. Bet ir tai ne visai. Antplūdžiai iš Libijos per Viduržemio jūrą į Italiją tėsiasi. Vakarų Europoje prasidėjo masinės demonstracijos prieš migrantus. Ten kur jų daug, jie kuria savo „getus“ ir nesiintegruoja į vietos visuomenę.

V. Balkus „Lietuvos aide“ (Nr. 166, 2016-07-30) pateikia įspūdingus duomenis apie migrantų nusikalstamumą. Tik 2015 metais Vokietijoje jie įvykdė 200 tūkstančių nusikalstymų, daugiausia vagyščių ir seksualinių. Švedijoje 77 procentai seksualinio pobūdžio nusikalstymų įvykdo atvykėliai iš islamiškų šalių. Per 5 tūkstančiai Belgijos kalėjimuose laikomų nusikalstelių išpažįsta Islamą. Prancūzijoje musulmonai sudaro 70 procentų šalies kalėjimų „gyventojų“. Jie neateina, o tiesiog išibrauna į Europą, atsinešdami savo blogus iprocius. Ar to dar nepakanka, kad nežabotai imigracijai būtų padarytas galas?

Migraciją propaguoja ir gina federalinės Europos idėjos šalininkai – didžiųjų valstybių elitas. Pirmiausia tai Vokietijos ir Prancūzijos socialistai. Jie mano, kad migrantai padės kovoti prieš tautinių valstybių idėjos gynėjus. Bet atrodo, kad jiems nesiseka. Siekdami didesnės integracijos jie nenoromis pradeda griauti dabartinę Europos Sąjungą. Britai Sąjungą jau palieka. Referendumu idėjos brėsta Čekijoje, Vengrijoje, Slovakijoje, Suomijoje.

„Pabėgėliai“ daugiausia yra ekonominiai migrantai, ieškantys geresnio gyvenimo. Daugiausia tai žmonės be išsilavinimo ir be profesijos. Tarp jų daug radikalų grupuocių „kovotojų“ – tero-

ristų. Europa tokius priskaiciavo apie 500, bet iš tikro jų prasmuko daugiau. Dėl to dabar vos ne kasdien žudomi žmonės. Žmonės nenori gyventi šalia migrantų apgyvendinimo centrų. Jie protestuoja.

Iš Europos kariauti islamistų gretose į Siriją ir Iraką išvyko per 5000 radikalų islamistų. Dabar jie pavieniui ar grupėmis sugrįžta žudyti juos priglaudusius žmones. Tokių jau priskaiciuojama per 500.

Lietuviai labiau už kitus europiečius bijo imigrantų ir terorizmo. Pagal apklausos duomenis, imigrantų bijo 48 procentai europiečių ir 53 procentai lietuvių, o terorizmo 39 europiečių ir 48 procentai lietuvių. Nors nei vieno, nei kito Lietuvoje praktiškai nėra, o tik kai kurių politikų ir žiniasklaidos sukeltas ažiotažas.

Turkijos prezydentas R. T. Erdoganas susidraugavo su V. Putini. Abu labutoki, sugebantys sukelti masių psychozę, manipuliuotų nuotaikomis savon naujai ir dėl to vardinės save demokratas. Jie abu nepakenčia jokios opozicijos, jokios kitokios nuomonės. Kita vertus, ir Hitleris savo laiku garbino jo propagandos paveikti žmonės.

Tuo tarpu Austrijoje, Vokietijoje, Nyderlanduose jau gyvena daugiau nei penki milijonai turkų. Jų dauguma Erdoganu rėmėjai. Jie ten iš Turkijos raganami ir remiamai kuria savo politines partijas, kurios „gina“ imigrantų teises. Tų partijų veikla koordinuojama iš Turkijos. Veikia panašiai, kaip V. Tomaševskis Lietuvoje. Reikalauja dvigubos pilietybės, panaikinti „Integraci-

jos“ sąvoką, mokyklose įvesti privalo-mą turkų ar arabų kalbos mokymą, įvesti „rasizmo registrą“, į kurį įrašyti valstybės tarnautojus, pasiskančius prieš imigraciją. Populiarūs jų šukiai: „Islamas yra Vokietijos dalis“, „Asimiliacija yra nusikaltimas žmoniškumui“. O kokį triukšmą jie sukėlė, kai Vokietijos Konstitucinis teismas neleido Erdoganui pasakyti kalbą migrantų paramos mitinge. Jis net pagrasino nutraukti paktą su ES dėl pabėgelių srauto sutramdymo. Tai jau atviras šantažas. „Ko norėjote, tą ir gavote“, – sako kovojuantys prieš neribotą imigraciją.

Lietuvoje demografinė padėtis blogiausia iš visos Europos Sajungos. Tik ne dėl per didelės imigracijos, o atvirščiai dėl emigracijos ir žemo gimstamumo kasmet prarandame po 20–30 tūkstančių jaunu energingų žmonių. Atrodo, kad dalis piliečių laisvę suprato, kaip galimybę palikti savo tėvynę varge ir išvykti ten, kur gyventi geriau.

2016 metų Arigalos saskrydžio rezoliuicijoje pabrėžiama, kad emigracija grėsmingai didėja ir jau pasiekė tautos išlikimui pavojingus mastus. Per 2009–2011 metų krizę emigravo 174 tūkstančiai tautiecių. Ir iki šiol emigracija nemažėja. 2014 metais emigravo 36,6 tūkstančio, o 2015 metais jau 44,5 tūkstančio. Pernai gyventojų skaičius mažėjo sparčiausia iš ES šalių. 2016 metų sausio 1 dieną Lietuvoje tebuvo 2 milijonai 888,6 tūkstančio gyventojų, o 2060 metais, jei emigracijos politika nesikeis nebus nei dviejų milijonų.

(keliamas į 3 psl.)

Kai kurie dalykai nesikeičia

Škème savo protestą prieš Gruziją įvykdytą karinę agresiją, dėl pažeisto šios šalies teritorinio vientisumo, parodėme savo palaikymą Gruzijos žmonėms. Baisiausia, kai pasaulis tai pamiršta. Mūsų pareiga nuolat priminti, kad, deja, Rusija nesikeičia, ir kyla tik vienintelis klausimas – kas kitas.

Toliau besitęsianti Krymo okupacija ir aneksija, kaip ir toliau kurstomas karas Ukrainoje yra nuolatinis priminimo skambutis. Ši rugpjūtį mes vėl matome Rusijos provokacijas Kryme, V. Putinas skleidžia savo melus apie „Ukrainos teroristus“ ir pasiryžimą kovoti su terorizmu. Šią metodologiją jau žinome, šios provokacijos jau matytos 2008 metais. Tada Gruzija reagavo ir Rusija pasinaudojo proga smogti iš esmės. Siandien jau žiūrima atsargiau, žinant, kokie Rusijos ketinimai. Lietuva savo ruožtu iškart perspėja tarptautinę bendruomenę būti budriems. Tačiau, kaip ir minėjau, tam tikri dalykai nesikeičia – V. Putinas visuomet imasi veiksmų, kai pasaulio dėmesys kažkur kitur. Rugpjūtis puikus mėnuo – atostogų metas. Atsimenu, kai 2008-aisiais kviečiai žmones į pirmajį mitingą dėl karos Gruzijoje – daugelis mūsų atostogavo, o ką jau kalbėti apie Europos Sajungos institucijas, valstybių vadovus. Tada skandavome „olimpinė taika karo šešelyje“, siandien irgi vyksta olimpiada, pasaulis džiaugiasi sportu ir vasara.

Rusijos plaukikė J. Jefimova „sublizgėjo“ savo pasiakymu, kad Rusija puolama kaltinimais, kad jos atletai nėra „švarūs“, o juk Olimpinių žaidynių metu turi būti taika. V. Putinas tuo metu turbūt smagiai sau kvatojosi, žinodamas, kas yra tikrasis agresorius. Deja, bet taisylkės ir sąžinė nėra dabartinės Rusijos politinio ir sporto elito varomoji jėga. Varomoji jėga yra agresija ir melas. Kai plaukiprisišnojės dopingo, tai gali sakytis, kad visi susimokė prieš. Bet mes žinome, kaip yra. Žino bei mato ir pasaulis. Ne veltui Rusijos olimpiečiai Brazilijoje sutiki švilpimu, o skandalingoji J. Jefimova susilaukė negailestingo vertinimo iš savo plaukimo varžovių.

Svarbiausia, kad pasaulis žinotų ir kaip įmanoma aiškiai supratų, kokias būdais veikia Rusija. Mūsų vaidmuo kaip piliečių – labai svarbus: nepamiršt, priminti, nenutylėti savo istorijos, nes tai geriausias būdas užtikrinti, kad istorija nesikartotų. Tai liudijimas, kad toje šalyje, teigiamų pokyčių nesimato.

Lygiai taip pat turime vertinti mėlas akimirkas Dubysos slėnyje, kur pasikartoja istoriją, kur su bendramin-

čiais dalinamės savo idėjomis ir planais ateities darbams.

Radvilė MORKŪNAITĖ-MIKULĒNIENĖ,
TS-LKD PKT frakcijos tarybos pirmininkė,
TS-LKD pirmininko pavaduotoja

Įvykiai, komentarai

Rinkimų paradoksai

Yra toks posakis: „Durną ir bažnyčioje muša“. Vargu ar rasime tinkamessi posakį daliai rinkėjų apibūdinti – po eilinių Seimo rinkimų pradėjė džiugauti, kad štai išsirinkome „gražius, bagotus“ ir „už paprastą žmogų“, netrukus jie ima piktintis, kad „jie visi tokie – prie lovio“. Norisi surikti: o tai kurių galų nesiklausėte, kai sakėme, kad jūsų „gražus, „prie žemės“ ir bagotas“ yra paprasčiausias komunistinės nomenklatūros palikuonis, valdžią suprantantis tik kaip padidėjusias galimybes pasididinti kažkada prichvatizuo- to turto apimtis? Buvote apakę nuo jo grožio ir turto? (Tuo metu net nebandyk jiems įrodinėti, kad ne „visi jie tokie“, kad yra padorių, protingų ir valsstybės interesus (o ne vien savus) suprantančiu, išsilavinusių žmonių, Seime tikrai dirbančių visos tautos labui.)

Deja, bet tai tarsi mūsų rinkėjų lemtis – lipti ant to paties grėblio n-ajį kartą... Tad ar po poros mėnesių vėl neišgirsime tos pačios graudžios litanijos,

nes jau dabar matome, kaip į Seimą veržiasi „gražūs, už paprastą žmogų ir bagoti“. Tiesą sakant, man pačiam labai parodaksalus atrodo šis „argumentas“: rinkime bagotą, nes jis jau prisivogės, tai gal jam jau užtenka (nesijuokime, tokį „argumentą“ tikrai mėgsta kaimuose gyvenantys rinkėjai). Tokiais atvejais kaimo žmogaus norisi paklausti – o kaip jūs į tai, jeigu pasiūlyčiau jūsų avių priežiūrą patikėti vilkui? Jis gi jau prisiedės, gal nepjaus? Spėkite, ką atsakyti kaimietis? Kas dėl gražumo, tai čia nepasiginčysi – kaip sakoma, dėl skonio ir spalvos draugų nebūna.

Štai viename Vidurio Lietuvos rajone tarp kandidatų į Seimą aiškūs du lyderiai: vienas yra didelės įmonės vadovas ir savininkas, milijonierius, savivaldybės tarybos narys (tiesa, i ją pateko būdamas liberalu, o dabar jau socialdemokratas) ir t. t. Kitas – eilinis Seimo narys, galintis pasigirti tuo, kad yra vietinis, tiksliau šiame rajone yra jo šaknys. Kaip matote, iš pirmo žvilgsnio

kandidatų statusai gerokai skiriasi – bent jau turtais jie lygintis tikrai negali. Bet panagrinėjus kandidatų biografijas paaškėja, kad ir išsilavinimu jie (pagal amžių jauni žmonės) lygintis negali – pirmasis, tai yra milijonierius, yra baigęs prekybos kolegiją (tiesa, vėliau jis „igijo“ ir universitetinį išsilavinimą), o antras – Kembridžo universitetą, yra filosofijos mokslo daktaras... Na, o jeigu kam vis dėlto kiltų klausimų dėl turtų, tai čia yra tikrai įdomių dalykų: įdomiausia tai, jog milijonierius, prieš ketverius metus turėjės per 100 tūkstančių litų skolos, po metų staiga pasakiškai praturtėjo, kai jo žmonai kažkoks mistinis geradaris užsienietis padovanovojo per 5 milijonus litų, o jam pačiam iš kito geradaris atiteko pusantro šimto tūkstančių litų! (apie tai rašė žinių portalas „Delfi“, 2014-12-11). Prabilus apie biografijas į akis krenta milijonieriaus mėgstamas „argumentas“ – savo konkurentą jis vadina „atėjūnu“, nepai-

sant to, kad pastarojo tévai, seneliai, proseneliai yra vietiniai. O štai jis pats save laiko vietiniu, nors nesenai apsigyveno šiame rajone.

Spėlioti, už ką balsuos šio Vidurio Lietuvos rajono rinkėjai, neverta – bus rinkimai, pamatyse. Tačiau tai, kad žmonėms neužkliuvo vienam iš kandidatų dovanoti milijonai, nuteikia pemištiškai: į Seimą gali patekti žmonės, kurių turtai ir „išsilavinimas“ kelia višiską nepasitikėjimą. Kad neužkliuvo, matome iš to, jog neypatingo išsilavinimo, neaiškių pinigų ir padoromo (ką ką, bet atėjūnu vadinti téviškė čia turinti žmogų yra mažiausiai nepadoru) pilietis nesulaukė né menkiausio vietinių žmonių pasmerkimo. Atvirkšciai – per susitikimus su rinkėjais jam plojama. O kiek tokių „kandidatų“ per visą Lietuvą? Va tada ir prisimeni poetą Joną Aistį: „Niekada tau laimė nebuvo pražydus, nebuval tu niekad sąmonėj pilnoj...“

Gintaras MARKEVIČIUS

Socialinė gerovė, politinis skaidrumas ir valstybės turto apsauga – šio politinio sezono Prezidentės prioritetai

Pirmadienį Lietuvos Respublikos Prezidentė Dalia Grybauskaitė pasiūlė į Seimo rudens sesijos darbotvarę įtraukti 16 naujų įstatyminių iniciatyvų, kurios prisdės prie socialinės žmonių gerovės kūrimo, padės apsaugoti valstybės turą ir žemę, užkirs kelią sukčiavimui, mokesčių vengimui, nebaudžiamumui, valstybės apgaudinėjimui ir padės kurti skaidresnę politinę sistemą šalyje.

Tėsdama korupcijos naikinimo, kovos su sukčiavimu ir piktnaudžiavimu liniją, Prezidentė siūlo įrankius, kurie neleis apvaginėti valstybės ir išvengti atskomybės už padarytus nusikaltimus.

Kad nusipirkus pašiūres nebūtų užgrobiami hektarai valstybinės žemės privačioms statyboms, Prezidentė teikia Žemės įstatymo pataisas, kurios bus griežtai reglamentuota sklypų formavimo ir jų naudojimo tvarka valstybinėje žemėje.

Neteisėtam praturėjimui, „juodosios buhalterijos“ tradicijoms ir sukčiavimui mokesčiais pažaboti, Prezidentė siūlo žymiai apmokestinti neaiškios kilmės pajamas ir už visų mokesčių vengimą, ne tik PVM, įvesti atgrasancias bausmes.

Turto konfiskavimo ir nusikaltimais

padarytos žalos atlyginimo nebus galima išvengti ir manipuliujant turto perleidimu tretiesiems asmenims, nes šalies vadovės inicijuojamos pataisos numatys galimybę areštuoti įtarimų turta iki pat baudžiamojo proceso pabaigos.

Prezidentė siūlo įteisinti ir užsienyje besislapstančių Lietuvos piliečių baudžiamąjį persekcionimą ir taip sudaryti teisėsaugai galimybę teisti šiuos sukčius ir nusikaltėlius „už akių“, kad nesikartotų nuo teisingumo bėgančiųjų istorijos.

Kad šalies gyventojai jaučiasi socialiai saugesni ir galėtų kurti kokybiškesnį gyvenimą, Prezidentė inicijuoja pataisas, kurios padės kurti naujas darbo vietas, lengviau įsidarbinti, taip pat užtikrins didesnę pažeidžiamiausiu žmonių apsaugą.

Šalies konkurencingumui didinti, darbo vietoms kurti svarbios Profesinio mokymo įstatymo pataisos, kurios numatoma reformuoti profesinį mokymą rengiant valstybės ir verslo poreikius atitinkančius specialistus, pakelti profesinio mokymo kokybę, sukurty skaidrų šių mokyklų valdymą.

Prezidentė taip pat siūlys įstatymo pataisas, kurios užkirs kelią verslui piktnaudžiauti socialinių įmonių statyse ir taip pridengiant neigaliaisiais su-

simažinti mokesčius valstybei.

Nepasiturintiems šalies gyventojams skirtos valstybės lėšos turi realiai pasiekti žmones, o ne lopysti savivaldybių biudžetus, todėl viena iš šalies vadovės iniciatyvų skirta užtikrinti, kad sutauptyti socialinei paramai skirti pinigai būtų panaudojami pirmiausia atskirčiai ir skurdui mažinti, gyvybiškai būtinoms socialinėms paslaugoms plėsti.

Siekiant tikslo „Lietuva be vaikų globos namų“ bus teikiamos pataisos, kurios supaprastins įvaikinimą. Siūloma trumpinti įvaikinimo terminus, išplėsti įvaikinti galinčių asmenų ratą ir mažinti jiems tenkančią biurokratinę naštą bei užtikrinti globojamų ir įvainamų vaikų saugumą.

Spartesniams valstybės vystymuisi ypač svarbu skaidri politinė sistema ir rinkimai. Prezidentės iniciatyva parengtos pataisos užtikrins politikų atskaitomybę visuomenei, padės šalinti protekcionizmo, „švogerizmo“ apraiškas ir amžinų vadovų tradicijas valstybinėse įstaigose.

Prezidentė siūlo panaikinti esamas landas, kuriomis naudojantiesi gali būti netaikomas kadencijos įstaigų prie ministerijų vadovams, ir pradeti realiajų rotaciją. Dabar keturiolika ministeri-

jų turi daugiau nei 300 pavaldžių institucijų, kai kurių jų vadovai nėra keletė dešimtmiečiai.

Taip pat Prezidentė siūlo įteisinti šiuo metu nepajudinamų Vyriausybės įstaigų vadovų nušalinimą, jeigu jie yra įtariami korupcinėmis ar kitomis nusikalstamomis veikomis.

Teikiamos Baudžiamojos proceso kodekso pataisos neleis išsisukti nuo teisingumo pavadinimus kaitaliojančioms politinėms partijoms, kurios siekia išvengti baudžiamojos persekcionimo, pridengdamos reorganizaciją ir likvidavimą.

Prezidentė inicijuos pataisas, kurios įteisins viešą atskaitomybę ir labdaros ir paramos fondams, kad jie nebūtų priedanga politinei korupcijai ir paslėptai politinei reklamai.

Politikus, kurie nuo rinkėjų nuslėpė ir nedeklaravo turto, pajamų, dovanų ar interesų, Prezidentė siūlo šalinti iš rinkimų arba iš užimamo posto.

Taip pat priėmimo Seime laukia dar pavasario sesijoje Prezidentės pateiktos 11 įstatymų pataisų ir 3 vėtuoti įstatymai – Darbo kodeksas ir jų lydintys įstatymai, Pagalbinio apvaisinimo bei Užsieniečių teisinės padėties įstatymai.

Prezidentės spaudos tarnyba

Europa – žudosi, o Lietuva – nyksta

(atkelta iš 2 psl.)

Daugiausia emigruoja jaunimas iš kaimiškų rajonų, dėl nedarbo ir mažų pajamų. Nuo 1990 metų Lietuva neteko mažiausia pusės milijono jaunų energingų žmonių. Ši netektis viršija vias ES teikiamas materialines gėrybes. Tuo tarpu Estijoje sugrįžtančių skaičius jau viršija išvažiuojančių skaičių.

Kita skaudi problema yra neigiamai gyventojų kaita, mažas gimstamumas ir didelis mirtingumas. Per daug neten-

kame jaunimo dėl žūčių avarijose, daug nuskėsta. Dėl neigiamos kaitos ir beprasmiskų žūčių kasmet netenkame po daugiau nei 10 tūkstančių žmonių. Prof. B. Gruževskis sako, kad iki 1990 metų per metus gimdavo 830 tūkstančių vaikų. Dabar jų gimsta tik 450 tūkstančių, tai yra du kartus mažiau. Jei socialinė politika nesikeis, tai 2040 metais gims tik 270 tūkstančių vaikų. Priežastys – vaikų lopšelių ir darželių trūkumas, nelankstūs darbo santykiai,

maži atlyginimai. Vyriausybė prieš pat rinkimus pažadėjo „bet kokia kaina skatinti gimstamumą“ ir parengė priešmonių planą emigracijai mažinti, bet ką ji veikė per visą kadenciją?“

Galima būtų pritarti kai kuriems konstruktyviems Vyriausybės priešmonių plano punktams, kaip vadovalyjančių darbuotojų kaitai jaunais gabiais energingais žmonėmis, darbo užmokesčio ir pensijų kėlimui, viešųjų paslaugų prieinamumo didinimui

bei investicijų skatinimui; bet visas planas laikytinas labai pavėluotu, deklaratyviu ir pritaikytu artėjančiams Seimo rinkimams.

Sąskrydžio dalyviai paragino visas Seimo rinkimuose dalyvaujančias partijas pateikti rinkėjams aiškius ir konkretius pasiūlymus, kokiomis priemonėmis jos mano nedelsiant šalyje sumažinti emigraciją ir padidinti gimstamumą. Kol kas tik TS-LKD turi tokį planą.

Dr. Povilas JAKUČIONIS

Ekspedicija į Sibirą. Finišo tiesioji

Pabaiga.

Pradžia Nr. 29 (1195)

Besitęsianti ekspedicija kiek nuvarino. Kasdienis fizinis darbas be poilsio ir karštis sekino. Laimei, savaitgalį gavome kiek daugiau laiko atgauti jėgas – dirbome tik pusdienį.

Sekmadienį aplankėme ir sutvarkėme Pimijos kapines, kuriose lietuvių kapus jau baigia užgožti dabartiniai vietinių laidojimai. Vienas iš mūsų ekspedicijos tikslų – parodyti, kad kapai nėra apleisti ir kad jų negalima naikinti. Gintautas Alekna pasakojo ne vieną istoriją, kaip ekspedicijos metu pastatyta tvora išgelbėja lietuvių kapines nuo sunaikinimo kasant žyvo karjerus ar kertant mišką. Tiesa, jei jus domina Pimijos tremtinių istorijos, rekomenduojame pažiūrėti filmą „Lietuvos tremtinių Sajanuose“.

Minėtas svečias ir Narvos apylinkės

Bendrijos „Lemtis“ bei Židikų Marijos Pečkauskaitės gimnazijos ekspediciją finansuoja Kultūros ministerija. Todėl šiai metais kultūros ministras Šarūnas Birutis nusprendė atvykti į Sibirą ir kartu su mumis prisidėti prie lietuvių atminimo išsaugojimo.

Ministras atvyko mums dirbant Šerokij Log kapinėse. Ten jau anksčiau buvome sutvarkę aplinką, bet dabar, atsigabenė reikalingas medžiagą, statėme tvorą ir kryžių. Š. Birutis greitai išsiliejo į ekspedicijos darbus.

Po keturių naktų, praleistų Orešnoje, patraukėme Narvos link. Pakeliui sutvarkėme Novoaleksejevkos kapines, kuriose dauguma lietuvių palaikų jau ekshumuoti ir pargabenti į Tėvynę, taip pat aplankėme Balšoj Unguto kapines, o gyvenvietėje, žinomoje Trečiojo kilometro vardu, radome naikinamas kapines, kuriose palaidota vien lietuvių. Ten pjaustomi autentiški, lietuviški vis dar stovintys kryžiai, o vietoj jų statomi lietuviškų bruožų neturintys, pagaminti iš nekokybiskos medžiagos. Kai kas už tokį „tvarkymą“ gauna pinius, nors naujieji kryžiai supus daug greičiau už tuos, kurie kapinėse stovi jau dešimtis metų.

Leibos kapinės mums tapo tikru iššūkiu. Vieną kartą, nuvažiavus septynetą kilometrą iš Novoaleksejevkos, jų rasti nepavyko. Bet Gintautas Alekna nenuleido rankų ir suorganizavo dar vieną paieškos žygį, per kurį nuėjome jau 18 kilometrų. Sūksniais vis baidy-

dami meškas, šukuodami miškus jau buvome praradę viltį rasti kapines ir jau traukėme namų link, kai stabtelėjome pailsēti. Sustojome, atidžiau apsidairėme ir supratome, jog mes esame kapinėse – Leibos kapinėse. Jos tokios apleistos, kad jų negalima pastebeti einant, nes net ir už 2 metrų stovintis kryžius yra nepastebimas dėl medžių ir krūmų tankumo. Kapines išdavė tik vienas tvoros statinis.

Netverdami džiaugsmu greitai išvalėme kapines, bet šiek tiek nusivylėme nerasdami katalikiškų kryžių, ką jau bekalbėti apie lietuviško stiliaus. Tik išeinančių iš kapinių pastebėjome dar vieną – katalikišką metalinį kryžių iki puse nuo mūsų tako. Tiesa, nors nėra aišku, ar jis pastatytas ant lietuvių kapo, ar ne, kurią nors dieną ekspedicija čia sugrišė detalesnei paieškai. O dabar svarbiausia, kad žinome tikslią kapinių vietą.

Danutė, Podsobnoje ir nekviesti jausmai

Paskutines ekspedicijos dienas leidome Narvoje, pasistatę palapines lietuvių tremtinės Danutės kieme. Danutė buvo ištremta, kai jai buvo vos keli metukai, bet dar šiek tiek kalba lietuviškai. Labai smagu sutikti tokius žmones. Ir dar smagiau, kad Danutei mes esame savi. Ir maitino ji mus kaip močiutė anūkus, ir papasakojo apie Leibos kapinių, kuriai taip ieškojom, tikslėnė lokalizaciją, o jos sūnus, jau greičiausiai niekaip nesiejantis savęs su Lietuva, padėjo mums surasti medžiagą tvorai ir kryžiu, kuriuos norėjome statyti Podsobnoje kapinėse.

Podsobnoje buvo mūsų ekspedicijos kulminacija. Ekspedicijos vadovas jau seniai pasakojo apie šią vietą ir ne kartą pravažiuojant rodė keliuką į statą kalną, kuriuo turėsime kopti. Vieni Podsobnoje laukė su nekantrumu, kiti su baime, bet visi žinojome – tai bus lengvas finišas.

Kaip bebūtų, žygiuoti į tą kalną neteko. Dar būnant papédėje, Narvoje, susikalėme tvoras ir kryžių, nes radioje seną ZIL'ą, kuris sutiko mus nuvežti į kaimą kalnuose kartu su kroviniu. Ir nors nereikėjo sunkiai žygiuoti – sunkiai važiavome. Prasidėjus didelei liūčiai, o mums susigūžus sėdint sunkvežimio priekaboje, ZIL'as į kalną važiavo nenoriai. Regis, du metrai pirmyn – vienas atgal.

(keliamas į 5 psl.)

Sveikiname

Garbingo 100-ojo jubiliejaus proga nuoširdžiai sveikiname Petrą ČEPULĮ, buvusį Magadano lagerių politinį kalinį. Linkime stiprios sveikatos, sielos ramybės ir Dievo palaimos.

LPKTS Rokiškio filialas

90-ojo jubiliejaus proga nuoširdžiai sveikiname Vytauto apygardos Pliego rinktinės partizaną, buvusį Kengyro ir Magadano lagerių politinį kalinį, aktyvų LPKTS Molėtų filialo narį ir ilgametį pirmmininką Henriką JATAUTI.

Linkime sveikatos, stiprybės ir Dievo palaimos.

LPKTS Molėtų filialas

Garbingo jubiliejaus proga sveikiname LPKTS Rokiškio filialo narius: Anastasią LUKOŠEVICIŪTĘ-BUTKIENĘ – 95-ojo, Antaną GIPIŠKI – 85-ojo, Petrą DRUČKŪ – 75-ojo.

Algį JURONĄ ir Juliją JUŠKAITĘ-VIRBALIENĘ – 60-ojo.

Jūratę JASINEVIČIŪTĘ-ČYPIENĘ – 55-ojo.

Linkime sveikatos, džiaugsmo, sėkmės, Švč. Mergelės Marijos globos.

LPKTS Rokiškio filialas

85-mečio proga sveikiname buvusį „Šatrijos“ partizanų rinktinės ryšininką Adomą GEDVILĄ-Adži. Linkime sveikatos ir neblėstančios energijos, kurios iki šiol netrūko atkurtos Žemaičių partizanų apygardos ir Klaipedos jūrų šaulių kuopos veikloje.

Bendražygiai

Jubiliejaus proga nuoširdžiai sveikiname LPKTS Panevėžio filialo narius:

Joaną PLAŠKEVIČIENĘ, Petrą LUKOŠIŪNĄ – 90-ojo,

Adelę DZIKAUŠKIENĘ – 85-ojo,

Lilę KUTRAITĘ – 80-ojo,

Alvydą MISEVIČIŪ – 70-ojo,

Nijolę BALČIKONYTĘ – 60-ojo.

Lai laimė ir sėkmė Jums tiesa ranką ir niekad neapleidžia sveikata.

LPKTS Panevėžio filialas

Gražaus gimtadienio proga sveikiname tremtinio vaikaitį, baidarininką, olimpiinių žaidynių bronzos medailio laimėtoją Aurimą LANKĄ. Linkime ir toliau siekti sportinių aukštumų, stiprybės semiantis iš Lietuvos istorijos.

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinų sąjunga

60-ojo jubiliejaus proga sveikiname buvusių Irkutsko sr. Nukutos r. Manilovkos k. tremtinę Genę Birutę RIMKIENĘ.

Linkime geros sveikatos, sėkmės darbuose, daug laiminėjų ir prasmingų gyvenimo akimirkų.

LPKTS Kauno filialas

Gražaus 80-ojo jubiliejaus proga sveikiname Steponą ČESNĄ ir linkime stiprios sveikatos, ilgų ir prasmingų metų bei Dievo palaimos.

LPKTS Jurbarko filialas

Padėka

Dėkojame knygos „Tremties vaikai“ III tomo leidybai paaukojusiems:

Reginai Levandauskienė – 30 eurų,

Birutei Tamošaitytei – 20 eurų,

Sofijai Survilienei – 20 eurų,

Onai Uleckaitei-Akucevičienei – 10 eurų.

LPKTS valdybos pirmininkė Rasa Duobaitė-Bumbulienė

Užsiprenumeruokite „Tremtinį“

Prenumerata priimama bet kuriame „Lietuvos pašto“, „Pay Post“ skyriuje, per „Lietuvos pašto“ laiškininką, paskambinus informacijos tel. 8 700 55 400, internetu www.prenumeruok.lt. Laikraštis išeina keturis kartus per mėnesį. Prenumeratos indeksas 0117. Kaina:

1 mėn. – 2,40, 3 mėn. – 7,19 Eur.

Mokytojas, karininkas, poetas Liudas Žukauskas

Liudas Žukauskas gimė 1894 metų rugpjūčio 25 dieną Seinų apskrityje, Rudaminos valsčiuje, Maišymų kaime, ūkininkų Andriaus ir Marijos Žukauskų šeimoje, kurioje augo 7 vaikai. Jiems anksti teko patirti, kas yra žandarų krasas, nes tėvas buvo šviesių pažiūrų žmogus ir, padedant Rudaminos parapijos klebonui, platinolietviškas knygas. Iš tų draudžiamų knygų jie mokėsi pažinti lietuviškas raides, visi išsimokslino, nors tėvų ūkis buvo nedidelis. Sesuo Marijona mokytojavo Vilniuje, brolis Bernardas baigė teisės moksclus (prieš karą spėjo pasitraukti su šeima į JAV), brolis Antanas mirė jaunas, brolis Pranas buvo Žemės ūkiomokyklos direktorius (tuo metu mokykla buvo įsikūrusi Lazdijų valsčiuje, Vlado Kriauciūno dvare), sesuo Elena mirė eidama 21 metus. Išsiskirsčius iš tėvų namų, sodybą ir trijų hektarų ūkelį prižiūrėjo sesuo Agnietė, nes tėvas mirė 1919 metais. Vėliau čia grįžo gyventi ir vienuolė Marijona.

Namuose pramokės rašto, Liudas Žukauskas iki 1912 metų mokėsi ir baigė Seinų keturklasę mokyklą, 1914 metais baigė Kauno „Saulės“ mokytojų kursus, kuriuose susipažino su savo pirma žmona Ona Kavarskaite. Jungtuvės įvyko Pirmojo pasaulinio karalikotarpiai, Minsko karo lauko koplyčioje. Tuo metu jo išrinktoji dirbo medicinos seserimi fronte. 1918 metais jiems gimė duktė Danutė.

Pirmojo pasaulinio karo metais, Liudas Žukauskas 1915 metų balandžio 1 dieną savanoriu įstojo į Rusijos kariuomenę. Tais pačiais baigė Maskvos 2-ąją praporsčikų mokyklą, tarnavo 193-iame pėstininkų pulke jaunesniuoju karininku ir kuopos vadu, vėliau iki 1916 metų – bataliono vadu. Baigus karininkų kursus prie 10-osios armijos, nuo 1917 metų paskirtas pulko komendantu. Dalyvavo Pirmojo pasaulinio karo kovose Galicijoje, Bukovinoje, Rumunijoje, Vengrijoje. 1915 metų spalio 22 dieną mūšyje ties Zafalovka sužeistas (iš viso kare sužeistas du karstus). Karo pabaigoje turėjo podporčiko laipsnį. Rusijos armijoje tarnavo iki 1917 metų. Nuo 1918 metų pradžios iki demobilizacijos tarnavo Smolensko lietuvių bataliono būrio vadu. Dalyvavo Minske vykusiam lietuvių karių suvažiavime, dėstė kareiviams lietuvių kalbą ir Lietuvos istoriją.

1918 metų gegužę Liudas Žukauskas pirmuoju ešelonu kartu su Bobruisko vaikų prieglauda sugrįžo į Lietuvą. Panevėžio kraštą okupavus bolševi-

kams, buvo verčiamas stoti į Raudonąją armiją, atsisakius – bolševikų suimtas.

Apie tarnybą caro kariuomenėje Liudas Žukauskas vėliau rašė: „Dvejus su puse metų išbuvalo karo frontuose, pasaulinio karo pragare, kur daugiau kaip 30 tūkstančių lietuvių karių buvo priversti kovoti už svetimus reikalus. Mačiau kariuomenės pirmūnų pastangas sukurti ginkluotą tautos jėgą – kariuomenę dar svetimame krašte – Rusijoje.“

1919 metų balandžio 9 dieną Liudas Žukauskas savanoriu įstojo į Lietuvos kariuomenę, paskirtas prie Kauno miesto komendantūros, liepą perkeltas į Marijampolės batalioną, paskirtas 3-čios kuopos jaunesniuoju karininku. Dalyvavo Nepriklausomybės kovose su bolševikais Dauguvos fronte, buvo sunkiai sužeistas ir tapo neigaliu. Už kautynėse su bolševikais parodyta narasa apdovanotas 1-ojo laipsnio Kryžiumi „Už Tėvynę“ (Nr. 538).

1919 metų spalio 18 dieną L. Žukauskui suteiktas vyresniojo leitenanto laipsnis, lapkričio 11 dieną paskirtas bataliono, vėliau – pulko iždininku.

1920 metų vasarą paleistas iš kariuomenės kaip reikalingas darbuotojas Vidaus reikalų ministerijai. Dirbo Darbo ir socialinės apsaugos departamento Panėvėžio apygardos inspektoriumi. Po aštuonių mėnesių vėl savanoriu įstojo į Lietuvos kariuomenę ir paskirtas Generalinio štabo Žvalgybos skyriaus karininku ypatingiemis reikalams, vėliau ėjo žvalgų dalies viršininko pareigas. 1921 metų balandį pakeltas į kapitonus, rugsėjį perkeltas į IV pėstininkų divizijos štabą, spalį – į Intendantūros skyrių, paskirtas Marijampolės apskrities intendanto padėjėju. 1922 metais paskirtas maisto buhalterijos vyr. skaitvedžiu. 1922–1923 metais atliko slaptą misiją įravodavavo pietinėje Neutraliosios zonas dalyje veikusiai VI partizanų grupei. 1922 metų birželį rengė pasikėsinimą į Juzefą Pilsudskį – įsakė išsprogdinti traukinių, kuriuo Lenkijos maršalas turėjo vykti į Vilnių. Tuo metu Lenkijos žvalgyba už Liudo Žukausko galvą buvo paskyrusi 80 tūkstančių lenkiškų markių premiją. 1923 metų balandį iš Lietuvos kariuomenės paleistas į atsargą.

L. Žukauskas 1923–1924 metais dirbo Seinų apskritys viršininku, iš šių pareigų atleistas kaip neįtikęs tuometinės ministriui. Paaiškėjus mestų kalinimui nepagrūstumui, nuo 1924 metų rugsėjo iki 1926 metų rugpjūčio dirbo Žemės ūkio ministerijos kanceliarijos

viršininku. Iš ministerijos atleistas kaip akiavaizdžiai dešiniųjų pažiūrų žmogus, trumpai dirbo girininku ir urėdo pavaduotoju. Ir po dešiniųjų 1926 metų gruodžio 17 dienos perversmo prie valdžios nepriatapo. 1927 metų liepą urėdijos girininkų susitikime pasakė kalbą, kuri buvo įvertinta kaip priešika tuometiniam Ministriui pirminkui prof. Augustinui Volde-marui. Iš darbo buvo atleistas ir, komendanto sprendimu, vienam mėnesiui suimtas. Nuo 1927 metų ūkininkavo Rudaminos valsčiuje, Papartelių kaime, kur, kaip karys savanoris, buvo gavęs 14 ha žemės.

1931 metų liepą vi-daus reikalų ministro vėl paprašė valdiškos tarnybos. Paskirtas į Seinų apskritys pasienio policiją. Vėliau dirbo Vals-tybės saugumo policijoje.

Liudas Žukauskas buvo Lietuvos karo invalidų sąjungos narys. Nuo 1928 metų kartu su kita karo invalidais, J.P. Barčiumi, A. Kuosa ir kita buvo žurnalo „Lietuvos karo invalidas“ redaktoriu. Taip pat buvo laikraščio ir radiofono bendradarbis, sukūrė ir išvertė prozos kūrinių iš rusų kalbos, rase radijo vaidinimus, važinėjo po Lietuvą, skaitė kariams paskaitas, ugđė juos narsą ir patriotizmą.

Liudo Sakalinio slapyvardžiu 1938 metais išleido eileraščių rinkinį „Širdis ir plienas (Kariški eileraščiai)“, už jį tais pačiais metais paskirta Lietuvos kariuomenės vado 1500 litų premija. Knigos įžangoje autorius rašo: „Aš pajutau, kad mano, kaip karo invalido, pareiga eiti senosios – Gedimino – Algirdo Lietuvos karo invalidų – vaidilų kanklininkų keliu: apdainuoti garbingus kovų draugų žygius ir kurstyti Tėvynės meilės ugnį jaunimo širdyse.“ Jo eilėse alsoja lietuvių kario patriotizmas, kilniausi idealai. Vėliau kai kuriuos Liudo Sakalinio eilės buvo naudojamos pokario partizanų dainose. Taip pat jo poezijos paskelbta antologijoje „Tremtinio Lietuva“ (1990). Liudas Žukauskas išvertė ir 1938 metais išleido pulkininko Aleksandro Uspenskio knygą „Didžiajame kare (Lietuva ir

Rytų Prūsija 1914–1915 metais“.

Be Vyties Kryžiaus, Liudas Žukauskas dar buvo apdovanotas Lietuvos Nepriklausomybės 10-mečio medaliu (1928 metais), Vytauto Didžiojo 5-ojo laipsnio ordinu (1933 metais), Lietuvos kariuomenės kūrėjų savanorių medaliu (1940 metais). 1933 metų rugsėjo 15 dieną išleistas į dimisiją.

Sovietų sąjungai okupavus Lietuvą, 1941 metų birželio 15 dieną žurnalistas Liudas Žukauskas, jo žmona Juze-fa Avižienytė (1906–1987), sūnūs – Liudas (1923–1995), Stasys (1925–1992), Juozas (1932–1985 Sibire) ištremti į Komorovkos gyvenvietę, Parbigo rajone, Tomsko srityje.

Nuo 1943 metų Liudas Žukauskas gyveno Parbigo mieste. 1946 metais suimtas, kalėjo Parbigo kalėjime. 1947 metais nuteistas pagal sufabrikotą kaltinimą (už antisovietinę veiklą) 10 metų lagerio. Kalėjo Tomsko lageriuose. 1954 metais perkeltas į tremtį Parbigo rajone.

1958 metais Liudas ir Juzefa Žukauskai grįžo į Lietuvą. Netrukus juos vėl išsiuntė atgal į Sibirą.

1962 metais galutinai grįžo į Lietuvą. 1978 metų balandžio 14 dieną mirė. Palaidotas Lazdijų rajono Rudaminos miestelio kapinėse.

Už nuopelnus Lietuvai apdovanotas Gedimino ordinu.

Gintaras LUČINSKAS

Ekspedicija į Sibirą. Finišo tiesioji

(atkelta iš 4 psl.)
Įsikabinti į molingą šlaitą, kuriuo sruvena vanduo, sunkvežimiui buvo itin sunku. Ne kartą išlipdavome iškasti normalių vėžių įsikabinti ratams ar dėl rizikos apsiversti, bet galiausiai, po kokiu 2,5 valandų kelionės, įveikėme mus nuo Podsobnoje skyrus 11 kilometrų atstumą.

mos, todėl daugelis iš komandos buvo kiek įsitempę ir irzilus. Žinoma, prie to prisidėjo ir kasdien vis stiprėjantis nuovargis. Kaip bebūtų, mūsų valia nugalėjo nekvietus jausmus ir dar likus valandai iki saulėlydžio degėme žvakučių prie naujai pastatyto kryžiaus.

Grįžtant į Narvą jaučiausis neapsa-

komai laimingas. Jaučiausis kaip nugalėtojas, kuris gali didžiuotis tuo, ką padarė, nes tai visiškai nesavanaudiška. Ir nekalbu tik apie Podsobnoje. Kiekvienose kapinėse, kur išrovėme ant ka-

biasia, kad Sibire Amžinybėn iškelia-ve lietuvių sulaukė pagarbos ir buvo prisiminti. O gal kuriam iš jų padės ir mūsų sukalbėtas „Amžinajų atils“.

Viliamės, kad sutvarkytos kapinės, pastatytos tvoros ir kryžiai bei iškabinotos Trispalvės primins vietiniams, kad čia ilsisi lietuvių, kad jie mums rūpi ir kad jų atminimas nebuvo pamirštas vos su kastuvu suformavus kryžių ant kampo kauburėlio.

Simonas SPRINDYS
Gintauto Aleknos nuotrauka

ILSÉKITÈS RAMYBËJE

Teklė Mikniutė-Baltrimienė
1928–2016

Gimė Raseinių aps. Betygalos valsč. 1948 m. Maskvos ypatingojo pasitarimo nuteista 10 m. griežtojo režimo lagerio. Kalėjo Kazachstano Kengyro lageryje. Po 8 m. išleista išlagerio į tremtij. Tremtyje sukurė šeimą. I Lietuvą grijo 1968 m. Apsigynė Anykščiuose. Užaugino sūnumi ir dukteri.

Palaikota Anykščių kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiamė sūnų Antaną ir dukterį Birutę.

LPKTS Anykščių filialas

Zenonas Kriauciūnas
1941–2016

Gimė Ramygalos valsč. Jotainių k. ūkininkų šeimoje. 1951 m. kartu su tėvais ir seserimi ištremtas į Tomsko sr. Teguldeto r. Staro Šumilovo gyv. Mokėsi septynmetėje mokykloje, vėliau dirbo įvairius miško ruošos darbus. Grįžęs į Lietuvą, dirbo „Lietžemuktechnikoje“. Paskutiniai metais daug talkininkavo Bažnyčios gyvenime.

Palaikotas Ramygalos kapinėse.

Užjaučiamė gimines ir artimuosius.

Buvę Staro Šumilovo tremtiniai

Skelbimas

Rugsėjo 10 d. (šeštadienį) LPKTS Pakruojo filialo valdyba kviečia į Lietuvos Laisvės Armijos III partizanų apygardos Uniūnų mūšio 70-mečio minėjimą.

13 val. žuvusių partizanų pagerbimas prie paminklo, mūšio vietoje, buvusioje Medzeliauskų sodyboje, Uniūnų vnk., Guostaglio sen., Pakruojo r. **15 val.** koncertas „Žemėj Lietuvos jie ažuolais žaliuos“ Pakruojo r. Guostaglio kultūros namų salėje. **17 val.** išvyka į Pasvalio r. Joniškėlio sen., prie Girelės ir Joniškėlio memorialų pagerbtui partizanų jų įamžinimo vietose.

Lietuvos Laisvės armijos III apygardos Pilėnai

Prieš 70 metų kelionika karštų stipresnio priešo apsupty Pakruojo ir Pasvalio rajonų paribyje, Guostaglio apylinkės Oniūnų (tarmiškai Uniūnų) kaimo viensėdyje žuvo 22 Lietuvos Laisvės armijos III apygardos partizanai. Jie buvo dave priesaiką kautis prieš sovietų okupantą už Nepriklausomą Lietuvą, nepalikti savo būrio, neišduoti bendražygį, kaip bebūtų sunku tai padaryti.

Po 1945 metų kovo 27 dienos mūšio Šimonų girioje (tarp Panevėžio ir Deglėnų) jie dar mažiausiai dvidešimt kartų kovėsi su sovietų kariuomenė ir stribais prie Pašvitinio, Linkuvos, Pakruojo, Joniškėlio ir kitur. Gyventojus jie kvietė niekaip neremti okupantų valdžios, nedalyvauti jų rinkimuose, o stribus – greičiau nutraukti kolaboravimą su priešu, patriotų skundimą, šmeižtus.

Šiaurės Lietuvos partizanų vadai P.Paltarokas, M. Kliausius, A. Žemaitis ir daugelis kitų mokėsi Linkuvos gimnazijoje. Partizanų būriams dažniausiai vadovavo buvę 1941 metų sukilėliai, Vietinės rinktinės kariai, kurių tėvai buvo Joniškėlio bataliono partiza-

nai, Lietuvos Respublikos Prezidento apdovanoti už nuopelnus Lietuvai, padarytus 1918–1919 metų kovose su Lietuvos priešais. Toks buvo ir M.Beleckas-Peleckis, partizanavęs nuo 1941 metų birželio 14 dienos ir linkuvių partizanų būriui vadovavęs nuo 1944 metų (jo pavaduotojas – B.Pakalnis-Aukštikalnis). Nuo 1945 metų pavasario penkių partizanų būrių rinktinės (150–300 kovotojų) vadas buvo kapitonas P. Paltarokas-Algimantas. 1945 metų rudenį partizanams nurodė, jog „prasidejo politinis karas, kuris gali užsitęsti ilgą laiką, ir rekomendavo galintiems registruotis arba pasitraukti i pagrindį ir laukti žadėtos pagalbos iš Amerikos“ (partizano V. Maliausko liudijimas). P.Paltarokas su padirbtais dokumentais apsigynė Rygoje. Dalis partizanų jo paklausė, o dauguma nenojėjo taip rizikuoti ir tarnauti atėjūnams. Nuo tada linkuvių, J.Tekučio-Tarzano, A.Žvirbllio-Balandžio būriai priklause J. Juozoko-Petraičio Žaliajai rinktinei.

Tuo metu sovietų kariuomenė sustiprino Lietuvos partizanų puolimus. Vos spėjus

Ukmergiškių kelionė po Šiaulių krašta

Kai mūsų, Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos Ukmergės filialo pirmininkė Aldona Kalesnikienė pranešė apie važiavimą į Šiaulių krašto Naisių žemę, labai apsidžiaugėme. Norėjome pamatyti tą gyvenvietę, kurioje buvo kuriamas serialas „Naisių vasara“. Mus pasitiko savanorė gidė. Ji papasakojo, kaip per kelerius metus Naisiai visoje Lietuvoje pagarsėjo kaip blaivybės, sveikos gyvensenos, baltiškos kultūros puoselėjimo simbolis. Nustebino nepaprastai gražiai išpuoselėta aplinka, skulptūros ir kitokie meniniai simboliai.

Naisiai neturi natūralių ežerų, kalnų ar vertingų architektūros objektų, tad viską teko sukurti patiem. Tai puikus pavydys, ką gali darbščios žmonių rankos. Tiesiog nuostabu: Naisiai turė profesionalū vasaros teatrat, čia teikiamas dvi nacionalinės literatūros premijos, vyksta festivalis visai šeimai, internetinis Naisių radijas, Baltiškų švenčių ciklas ir kita.

Naisių žemėje gimė ir poetas Zigmantas Gaidamavičius-Gėlė, kuriam likimas skyrė vos 18 metų. Bet jo vaikystės namai tapo literatūros muziejumi, o poetams skiriama jo varo premija.

Poeto Gėlės premijos laureatai per 40 metų pasodino „Poetų parką“, į kurį veda skulptoriaus Stasio Žirgulio sukurti vartai. Viskas padaryta dvasingu, darbščiu žmonių rankomis: Ugnies aikštė, Baltų arena, Šventežeris, Alkos kalnas. Apsilankėme Naisių krašto istorijos muziejuje, pavuojome Baltų dievų skulptūrų, Inkilų, Baltų žolynų muziejuose, Žemaitukų ūkyje, pripažintame pažangiausiu Lietuvos ūkinį gyvūnų genetinių ištaklių saugojimo ūkiu.

Norėjosi dar pabūti ir pasirožeti Naisiais, bet mūsų jau laukė edukacinė valanda Šiaulių „Rūtos“ saldainių fabrike. Buvo labai įdomu klausytis apie fabriko įsikūrimo istoriją, jos raidą ir nūdieną. Savo rankomis gaminome saldainius su įvairiausiai įdarais juodajame ir baltajame šokolade.

Ekskursiją po Šiaulių miestą organizavo LPKTS Šiaulių filialas. Apsilanka mė Šv. Petro ir Povilo bažnyčioje, Saulės laikrodžio aikštėje.

L P K T S Šiaulių filialo

iki galo besipriešinę ir kelis kartus atsisakę pasiduoti visi partizanai pasakė, kad Tėvynė, laisvė, garbė, sąžinė jiems svarbiau už gyvybę ir nesižemindami moraliskai laimėjo; jie visi iki mirties išlaikė partizano priesaiką, taip jie leido iš gretimos sodybos pasitraukti. A. Žvirbllio-Balandžio būriui ir jį pridengė; vengdamis suteikti priešui bet kokį žinių, siekdami likti nežinomi ir gyvi neikliuti, jie padėjo išgyventi kitiems partizanams, rėmėjams, ryšininkams, giminėms.

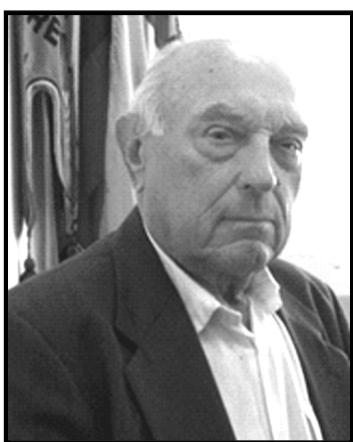
Minint šios Lietuvos Laisvės armijos Pilėnų 70-metį rugsėjo 10 dieną (šeštadienį) 13 valandą partizanų žūties vietoje vyks minėjimas, organizuojamas Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos Pakruojo skyriaus. I minėjimą kviečiamė visus, neabejingus Lietuvos valstybei, ypač partizanų artimuosius, pažiūstamus. Atsiminimus, nuotraukas, dokumentų kopijas apie Lietuvos laisvės kovotojus mums galima įteikti minėjime arba siuštis adresu: a.d. 1665, 07006 Vilnius-10.

Hab. dr. Kazimieras GARŠVA

2016 m. rugpjūčio 26 d.

Pro memoria

Netekome nuoširdaus, darbštus ir sąžiningo, Lietuvą mylinčio žmogaus, ilgamečio Lietuvos politinių kalinį ir tremtinį sajungos Ukmergės filialo pirmininko Albino Zailsko.

Albinas gimė 1927 m.

Albinas Zailskas
1927–2016

spalio 26 d. Alytaus aps. Gilučių k. 1945 m. buvo ištremtas į Permės sr. 1958 m. grįžo į Lietuvą. Kauno statybinių kelių mašinų technikos mokykloje įgijo mechaniko specialybę. Iki 1991 m. dirbo Ukmergės kelių statybos įmonėje: pradėjo buldozerininku, po to – mechaniku, vėliau – vyr. mechaniku.

Su žmona Onute užaugino du vaikus – dukterį Juliją ir sūnų Joną.

1989–1991 m. aktyviai dalyvavo Lietuvos atgimimo veikloje, daug prisidėjo ieškant Ukmergės rajone nukankintų partizanų palaikų ir juos perlaidojant į Dukstynos kapines. Rūpinosi rezistenciją

menančių vietų išsaugojimu, partizanų Motinų pagerbimui, naujų kryžių, saugančių atminti apie lietuvių tautos genocidą, pastatymu.

Albinas Zailskas LPKTS Ukmergės filialui vadovavo 19 metų (1993–2012). Buvo filialo garbės pirmininkas. Apdovanotas 1-ojo laipsnio LPKTS žymeniu „Už nuopelnus Lietuvai“. 2003–2007 m. buvo renkamas Ukmergės rajono savivaldybės tarybos nariu.

Nuoširdžiai užjaučiame artimuosius.

LPKTS Ukmergės filialo valdyba, rajono buvę tremtiniai ir politiniai kaliniai

Kviečiame rugsėjo 10 d. dalyvauti žygyje „Kęstučio apygardos partizanų takais“

2016 09 10
Tauragės rajonas
PROGRAMA

9.00

• Mišios už Lietuvos laisvės kovotojus Skaudvilės Šv. Kryžiaus bažnyčioje;

10.00-14.00

• Žuvusių už Lietuvos nepriklausomybę 1944–1955 m. kapinės. J. Janonio g. 1, Skaudvilė (Policijos nuvodas kiemais);

• Paminklas žuvusiems partizanams. Batakių;

• Kęstučio apygardos partizanų vadavietė. Antelionuio kaimas;

• Paminklas Kęstučio apygardos partizanams.

Prie Šv. Trejybės bažnyčios, Stoties g. 2, Tauragė;

• Politinių kalinų ir tremtinų Kančių namų ekspozicija.

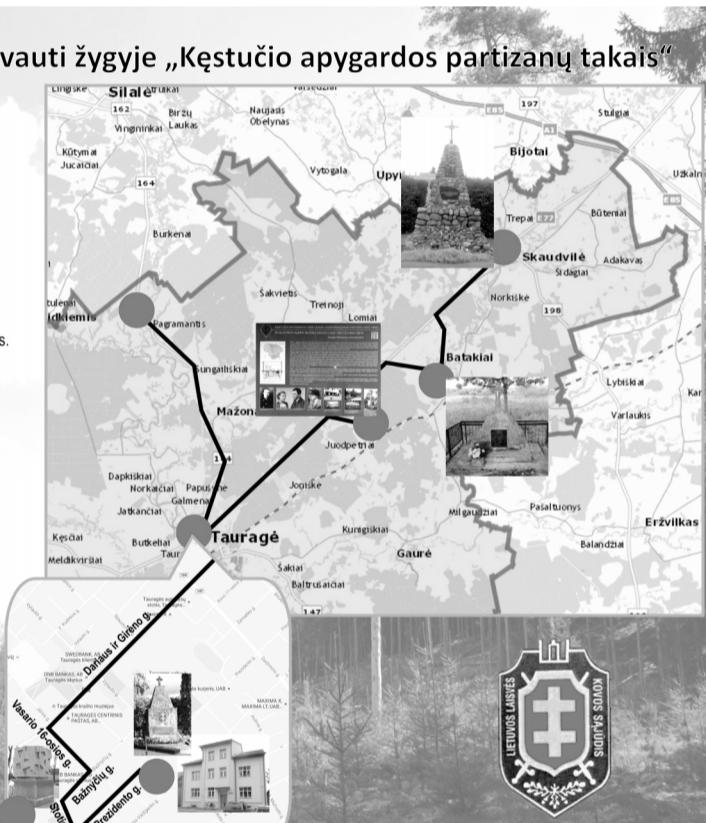
Paminklas Lietuvos laisvės kovotojams.

Prezidento g. 38, Tauragė;

14.00

• Vaivės. Kaimo kapela.

„Lakštingalų slėnis“, Pagraničio girininkija, Alijoškės kaimas.

Skelbimai

Rugpjūčio 4 d. (sekmadienį) 9.30 val. Veiverių bažnyčioje bus aukojamos šv. Mišios partizano Juozo Lukšos-Daumanto 55-ųjų žūties metinių proga. Po jų – minėjimas prie Juozo Lukšos-Daumantos muziejaus Veiveriuose. Taip pat bus atidengta ir pašventinta atminimo lenta, skirta 1919–1920 metų Veiverių valsčiaus Nepriklausomybės kovų savanoriams.

Dėmesio!

Kitas „Tremtinio“ numeris išeis rugsėjo 9 dieną.

Lietuvos politinių kalinų bendrijos „Kolyma“ Išorės ryšių komisija, bendradarbiaudama su kaimyninėse šalyse veikiančiomis okupantu smurto aukų organizacijomis, ruošiasi išvykoms į šiuos užsienyje vyksiančius renginius: rugpjūčio 27 d. – XVIII Latvijos represuotųjų asmenų sąskrydį Ikškilėje, rugsėjo 9 d. – XVI Gyvosios atminties maršą Balstogėje, rugsėjo 17 d. – XIII tarptautinę sibiriečių dieną Gdanske ir Šymbarke.

Dalyvauti šiose išvykose kviečiame visus besidominčius. Kiekvienas dalyvis pats finansuoja savo kelionę. Smulkesnė informacija – bendrijos interneto svetainėje www.kolyma.lt/irk ir „Facebook“ paskyroje www.facebook.com/Kolyma.LT, telefonu 8 6857 6840 (Sigitas Žilionis).

Rugpjūčio 30 d. (antradienį) 17 val. LPKTS buveinės salėje, 2 aukštė, Laisvės al. 39, Kaune, vyks Laisvės dienos minėjimas. Dalyvaus prof. Valdas Rakutis, koncertuos Paulius Petrauskas vadovaujamas muzikinis kolektyvas.

Maloniai kviečiame dalyvauti.

Renginio globėja LR Seimo narė Vincė Vaidevutė Margevičienė

ISSN 2029-509X

Tremtinys

Leidėjas Lietuvos politinių kalinų ir tremtinų sąjunga

www.lpkts.lt

Redaktorė Jolita Navickienė
Redakcija: Audronė Kaminskienė, Vesta Milerienė
Maketavo Ignas Navickas

Adresas: Laisvės al. 39, 44309 Kaunas, tel. (8 37) 323 204
el. paštas: tremtinys.redakcija@gmail.com

Įmonės kodas 300032645

Ats. sask. Nr. LT18 7044 0600 0425 8365, AB „SEB“ bankas

Spausdino spaustuvė
UAB „Morkūnas ir Ko“, Draugystės g. 17, Kaunas

2 spaudos lankai
Tiražas 2020 egz.

Kaina
0,60 euro

Projektus „Lietuvos Laisvės kovų, tremties ir tautos netekėtių atspindžiai“ ir „Istorija be „baltų dėmių“ remia

S P A U D O S ,
R A D I O I R
T E L E V I Z I O S
R Ė M I M O
F O N D A S

ILSĖKITĖS RAMYBĖJE

Donata Muraškaitė-Švagždienė
1928–2016

Gimė Vilkaviškio aps. Antanavo k. Tėvas buvo savanoris, apdovanotas Vyčio Kryžiaus ordinu. Donata mokėsi Kauno „Saulės“ gimnazijoje. Okupacijos metais išitraukė į pasipriešinimo veiklą. 1947 m. buvo suimta ir nuteista kalėti 10 m. ir 5 m. be teisės grįžti į Lietuvą. 1948 m. išvežta į Norilsko ypatingo režimo lagerius. 1953 m. dalyvavo Norilsko lagerių kalinių sukilime. 1954 m. išleista į laisvę. Norilsko ištekėjo už buvusio politinio kalinio, aktyvaus sukilimo dalyvio Vytauto Švagždžio. Jam į Lietuvą sugrižti nebuvo leista. Ten, už poliarinio rato, Norilsko, gimė jų vaikai Vidas ir Jūratė. Tik 1969 m. šeima grįžo į Lietuvą ir apsigyveno Kaune. Prasidėjus Atgimimui aktyviai išsijungė į Sajūdžio ir „Norilsko Vyčių“ veiklą. Dalyvavo ekspedicijoje Norilsko statant ir atidengiant memorialo kompleksą žuvusiems Norilsko tautiečiams atminti. Paskutiniu metu laikinai gyveno Sietle (JAV).

Nuoširdžiai užjaučiame vyra Vytautą, sūnų Vidą, dukterį Jūratę ir artimuosius.

Joana Mureikiienė,
„Norilsko Vyčių“ bendrijos valdybos narė

Laima Lasinskaitė-Jakubovič
1929–2016

Gimė Rokiškio aps. Karveliškio k. savanorio Juozo Lasinsko ir Onos Tamošiūnaitės šeimoje. Mokėsi Rokiškio gimnazijoje. Tėvelis buvo areštuotas už ryšius su partizanais. 1945 m. suimta ir Laimutė. Būdama 16 metų nuteista 6 m. lagerio ir išvežta į Komijos lagerius. 1947 m. reabilituota ir grįžo į Lietuvą. 1948 m. kartu su broliu ir seserimi išremsti į Krasnojarsko kr. Kazacinsko r. Piskunovkos k. Iš tremties visi trys pabėgo į Lietuvą, bet buvo areštuoti. Laimutė nuteista 3 m. kalėti Krasnojarsko lageryje. Atlikus bausmę – vėl tremtis. Ištekėjo už politinio kalinio baltarusio. Sibire susilaikė dukters ir dyvynukų sūnų. 1961 m. grįžo į Lietuvą. Aktyviai dalyvavo Sajūdžio veikloje, budejo prie Seimo ir KGB rūmų.

Nuoširdžiai užjaučiame artimuosius.

Stasys Tautavičius
1930–2016

Gimė ūkininkų šeimoje. Augo Telšių r. Eigirdžiuose. 1949 m. Stasys su mama ištrėmė į Sibirą, o tėvą anksčiau uždarė į kalėjimą. Stasys tremtyje dirbo traktorininku. 1960 m. grįžo į Lietuvą, susituokė su Terese Jagminaite. Gyveno Šiauliouose. Dirbo vairuotoju.

Palaidotas Šiaulių miesto Ginkūnų kapinių tremtinų sektoriuje.

Užjaučiame žmoną ir artimuosius.

LPKTS Šiaulių filialas

Monika Janušonytė-Stančikienė
1933–2016

Gimė Švenčionių r. ūkininkų šeimoje. 1948 m. šeima išremta į Krasnojarsko kr. Dirbo miško pramonės darbus. Tremtyje sukūrė šeimą su Romualdu Stančiku, susilaikė dukters. Iš Lietuvą grįžo 1960 m., apsigyveno Trakuose, Vievyje. Susilaikė sūnaus. Buvo TS-LKD ir LPKTS narė, dalyvavo Vievio pagyvenusių moterų samburyje „Ieva“, buvo visų gerbiama ir mylima.

Palaidota Vievio kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame šeimą ir artimuosius.

LPKTS Elektrėnų filialas

Užjaučiame

Mirus buvusiai tremtinei Aldonai Leikutei-Vainiūnienėi-Lauciunienei (1939–2016), nuoširdžiai užjaučiame dukterį Liną, sūnų Artūrą, vaikaičius, seserį Janiną ir artimuosius.

LPKTS Rokiškio filialas

Kaimas prie lakštingalų upės

Pabaiga.

Pradžia Nr. 29 (1195)

Pajiesio kaimo tremtiniai

Ališauskaitė Elžbieta, Juozo, gimusi 1909 metais, 1948-05-22-1957-12-10, tremties vieta – Irkutsko-Usolės.
Ališauskaitė Marcelė, Viktoro, 1934, 1948-05-22-1957-12-10, Irkutsko-Usolės.
Ališauskas Antanas, Viktoro, 1943, 1948-05-22-1957-12-10, Irkutsko-Usolės.
Ališauskas Jonas, Viktoro, 1947, 1948-05-22-1957-12-10, Irkutsko-Usolės.
Ališauskas Viktoras, Juozo, 1905, 1948-05-22-1957-12-10, Irkutsko-Usolės.
Ališauskiene Anastazija, Petro, 1918, 1948-05-22-1957-12-10, Irkutsko-Usolės.
Ališauskiene Marija, Jokūbo, 1866, 1948-05-22-1957-12-10, Irkutsko-Usolės.
Ališauskaitė Ona, Juozo, 1907, 1948-05-22-1957-12-10, Irkutsko-Usolės.
Aukštakalnienė Anastazija, Juozo, 1883, 1948-05-22-1956-08-16, Irkutsko-Usolės.
Aukštakalnienė Marija, Juozo, 1922, Dankšytės k., 1948-05-22-1956-10-24, Irkutsko-Usolės.
Aukštakalnis Juozas, Prano, 1948, 1948-05-22-n.d., Irkutsko-Usolės.
Aukštakalnis Pranas, Igno, 1891, 1948-05-22-n.d., Irkutsko-Usolės.
Aukštakalnytė Janė, Prano, 1928, 1948-05-22-1956-10-16, Irkutsko-Usolės.
Jakučionienė Marija, Jono, 1895, 1949-03-25-1957-08-03, Irkutsko-Žigalovo.
Jakučionienė Pranciška, Jono, 1880, 1949-03-25-1957-08-03, Irkutsko-Žigalovo.
Jakučionis Alfonsas, Juozo, 1929, 1949-03-25-1957-08-03, Irkutsko-Žigalovo.
Jakučionis Antanas, Juozo, 1937, 1949-03-25-1957-08-03, Irkutsko-Žigalovo.
Jakučionis Juozas, Juozo, 1901, 1949-03-25-1957-08-03, Irkutsko-Žigalovo.
Jakučionis Juozas, Juozo, 1863, 1949-03-25-1957-08-03, Irkutsko-Žigalovo.
Jakučionytė Marija, Juozo, 1932, 1949-03-25-1957-08-03, Irkutsko-Žigalovo.
Jakučionytė Ona, Juozo, 1934, 1949-03-25-1957-08-03, Irkutsko-Žigalovo.
Jančauskiene Kazė, Jono, 1889, 1951-10-02-1956-07-19, Tomsko-Kurgasoko.
Janavickienė Agota, Mato, 1872, 1948-05-22-mirusi, Irkutsko-Usolės.
Jančauskas Viktoras, Jono, 1916, 1951-10-02-1956-05-19, Tomsko-Kurgasoko.
Jančoras Juozas, Motiejaus, 1923, 1949-03-25-1957-07-27, Altajaus-Krasnogorskės.
Jančoras Juozas, Motiejaus, 1944, 1951-08-04-1957-08-01, Altajaus-Krasnogorskės.
Jančoras Jurgis, Motiejaus, 1942, 1951-08-04-1957-08-01, Altajaus-Krasnogorskės.
Jančoras Motiejaus, Motiejaus, 1906,

1951-08-04-1957-08-01, Altajaus-Krasnogorskės.
Jančorienė Agota, Jurgio, 1888, 1951-08-04-1957-07-27, Altajaus-Krasnogorskės.
Jančorienė Marija, Mykolo, 1912, 1951-08-04-1957-08-01, Altajaus-Krasnogorskės.
Jankauskaitė Kazė, Kazio, 1950, Grabavos k., 1952-01-25-1958-06-23, Tomsko-Kargasoko.
Jankauskas Antanas, Juozo, 1907, Grabavos k., 1951-10-02-1958-06-26, Tomsko-Kargasoko.
Jankauskienė Ona, Simono, 1917, Grabavos k., 1952-01-25-1958-06-23, Tomsko-Kargasoko.
Keturakis Antanas, Petro, 1926, 1948-05-22-1947-07-31, Irkutsko-Bodaibo.
Keturakis Jurgis, Petro, 1929, 1948-05-22-1947-07-31, Irkutsko-Bodaibo.
Keturakis Jonas, Jurgio, 1904, 1949-04-21-1958-06-30, Irkutsko-Usolės.
Keturakyte Anastazija, Jurgio, 1903, 1949-04-21-1958-06-30, Irkutsko-Usolės.
Kévalas Kazimieras, Antano, 1900, 1948-05-22-1957-12-10, Irkutsko-Usolės.
Kévalienė Kazė, Jurgio, 1899, 1948-05-22-1957-12-10, Irkutsko-Usolės.
Žemaitytė Albina, Juozo, 1929, 1948-05-22-1957-12-10, Irkutsko-Usolės.
Kizevičienė Ona, Juozo, 1920, 1949-04-21-1959-09-24, Irkutsko-Bodaibo.
Krušinskas Antanas, Juozo, 1920, 1951-10-02-1956-08-10, Tomskas-Tomskas.
Krušinskienė Ona, Antano, 1896, 1951-10-02-1956-08-10, Tomskas-Tomskas.
Krūvelienė Agota, Antano, 1907, 1948-05-22-1957-08-27, Irkutsko-Usolės.
Krūvelis Antanas, Juozo, 1940, 1948-05-22-1957-08-27, Irkutsko-Usolės.
Krūvelis Juozas, Baltraus, 1857, 1948-05-22-mires, Irkutsko-Usolės.
Krūvelis Juozas, Juozo, 1887, 1948-05-22-1957-08-27, Irkutsko-Usolės.
Krūvelytė Aldona, Juozo, 1942, 1948-05-22-1957-08-27, Irkutsko-Usolės.
Markauskas Jonas, Juozo, 1916, 1949-03-25-1956, Irkutsko-Bodaibo.
Markauskas Juozas, Antano, 1889, 1949-03-25-1956, Irkutsko-Bodaibo.
Markauskienė Agota, Jono, 1887, 1949-03-25-1956, Irkutsko-Bodaibo.
Petkevičius Tomas, Tomo, 1899, 1949-03-25-1958-07-07, Irkutsko-Echirit-Bulagadsk.
Sapijanskas Kazimieras, 1893, 1948-05-22, Irkutsko-Usolės.
Sapijanskas Alfonsas, Kazimiero, 1923, 1948-05-22-1957-05-09, Irkutsko-Usolės.
Sapijanskas Antanas, Kazimiero, 1924, 1945-07-07-1957-05-09, suimtas Kaune, Irkutsko-Usolės.
Štuopis Antanas, Jurgio, 1893, 1948-05-22-1956-07-20, Irkutsko-Usolės.
Štuopis Antanas, Antano, 1934, 1948-05-22-1956-07-20, Irkutsko-Usolės.
Štuopis Benediktas, Antano, 1945, 1948-05-22-1956-07-20, Irkutsko-Usolės.
Štuopis Jonas, Antano, 1938, 1948-05-22-1956-07-20, Irkutsko-Usolės.

buvo: Ališauskų ir Jakučionių (amerikono) – po aštuonis žmones bei Štuopių – septyni.

Dauguma ištremtų buvo ūkininkai „vidutiniokai“, tik keturi iš jų stambesni. Tačiau buvo ištremta ir mažažemių tokų, kaip Jono Šalčiaus šeima, turėjusi tik 5 ha žemės, ištremta su keturiais mažamečiais vaikais – dešimties, šešių, penkių ir trijų metukų. Kuo jie galėjo būti pavojingi galingai Sovietų sąjungai? Ar jie buvo partizanų rėmėjai? Žinoma buvo, bet juk visi, ne tik Pajiesio ūkininkai, rėmė partizanus.

Pajiesio kaimo politiniai kaliniai – Laisvės kovų dalyviai

Lučka Juozas, Jurgio, gimęs 1898 metais, gyveno Sprindiskių kaime, suimtas Marijampolėje 1946-01-29, paleistas 1954 metais.

Lučka Pranas, Jurgio, g. 1918 m., Sprindiskių k., suimtas Marijampolėje 1946-12-10, paleistas 1947-03-26. Visockas Jurgis, Antano, g. 1900 m., Grabavos k., suimtas Kaune 1945-02-12, kitų žinių nėra.

Visockas Juozas – suimtas, jokių žinių apie jį nėra.

Ambrazevičius Jonas, Juozo, g. 1905 m., Pajiesio k., suimtas Kaune, 1940-11-01, paleistas 1956-08-08.

Butkevičius Zigmas, Juozo, g. 1922 m., Pajiesio k., suimtas Kaune 1945-03-03, paleistas 1945-10-23.

Dambrauskas Albinas, Antosės, g. 1925 m., Pajiesio k., suimtas 1945-07-12, paleistas 1945-12-10, kitų duomenų nėra.

Jančoras Juozas, Motiejaus, g. 1923 m., Pajiesio k., suimtas Marijampolėje 1945-08-19, paleistas 1957-07-27.

Kizevičius Jonas, Motiejaus, g. 1909 m., Pajiesio k., suimtas Kaune 1945-02-12, paleistas 1956-07-03.

Kurauskas Jonas, Motiejaus, g. 1921 m., Pajiesio k., suimtas Kaune 1948-08-06. Apie paleidimą duomenų nėra.

Petkevičius Dominykas, g. 1907 m., Pajiesio k., suimtas Prienuose 1949-03-09, mirė 1952-11-16 Berlage, Magadano sr.

Buzas Kazys, g. 1907 m., Kazimieras k., suimtas Prienuose 1948-04-28, kalėjo Magadane, mirė 1951-01-23 Berlage, Magadano sr.

Sapijanskas Antanas, Kazimiero, g. 1924 m., Pajiesio k., suimtas Kaune 1945-07-07, paleistas 1957-05-09.

Šiugždinis Viktoras, Juozo, g. 1922 m., Pajiesio k., suimtas Alytuje 1945-06-07, kalėjo Vorkutoje. Kitų duomenų nėra.

Jakučionis Vytautas, Juozo, g. 1930 m., suimtas Pajiesio k. 1948 m., kalėjo Vorkutoje, paleistas 1956 m.

Jakučionis Povilas, Juozo, g. 1932 m., suimtas Pajiesio k. 1948-07-08, kalėjo Vorkutoje, paleistas 1954-07-22.

Makūnas Jonas, Jono, g. 1917 m. (Onos Žemaitytės-Makūnenės sūnus, mano pusbrolis), suimtas 1945-04-01, mirė Vorkutoje 1946-08-16. Buvo 1941 m. Birželio sukilėlis. 2016 m. jam suteiktas Kario savanorio statusas po mirties.

Iš viso 17 buvusių politinių kalinių. Sąrašas sudarytas pagal 2015 metų rugpjūčio 7 dienos LGGRC pažymą.

Povilas JAKUČIONIS

Pastaba: išrašas iš pirmos knygos „1941-1952 metų Lietuvos tremtiniai“ (Vilnius, Vidaus reikalų ministreria, 1993) ir LGGRTC pažyma 2015 metų rugpjūčio 7 dieną.

Skaičiai, charakterizuojantys Pajiesio tremtinius

Buvo trys trémimai 1948, 1949 ir 1951 metais. Iš Pajiesio ištremta 19 šeimų ir 5 vienisių, iš viso 81 žmogus. 1948 metais ištremtos 8 šeimos, 38 žmonės. 1949 metais ištremtos 4 šeimos, 18 žmonių. 1951 metais ištremtos trys šeimos, 8 žmonės. Senelių virš 60 metų ištremta 13, moterų – 26, vakių iki 18 metų – 21, iš jų iki 7 metų – septyni. Gausiausios tremtiniu šeimos